

ايڪ چون آڪاڻيون

”ايڪ پنهنجا تجربا، صلاحون ۽ هنديتون اهڻين آڪاڻين جي صورت ۾
پيش ڪيون جي ٻارن، جوانن، ٻدين، عالمن ۽ اڻ پڙهيلن کي هڪجهڙو
لطف ڏين ٿيون ايٽري قدر جو دنيا جي مشهور فيلسوف شقراط ٻه نظر بندی،
جي زماني ۾ پنهنجي مطالعي لاءِ هن ئي ڪتاب کي پسند ڪيو
اهوئي سبب آهي جو هر ملڪ جي اسکولي نصاب ۾ ايڪ جي آڪاڻين
کي ڪشت سان شامل ڪيو ويو آهي سنڌي، جي درسي ڪتابن ۾ پن اهي
آڪاڻيون وڌو حصو ولارين ٿيون

اميد ت سنڌي ادب جي قدر دانن ۾ هن ڪتاب کي عام - پسند معيار ملندو“

محمد ابراهيم جوبيو

ورتل: ايڪ چون آڪاڻيون سنڌي ادبی ٻورن، حيدرآباد، 1966ء

Phoenix Books

C-73, GMB Colony, Qasimabad,
Hyderabad, Sindh, Pakistan.
Ph.00-92-22-2655021,
E-mail:trdsindh@yahoo.com

ایسپ جون آکاٹیون

لیکے

ایسپ

مترجم

دیوان نندیرام میراثی سیوهاثی

فینیکس بکس، حیدرآباد

ٻاڪر

سنڌي ٻوليءُ و ڪيٽرائي ٻاراڻا ڪتاب شايع ٿي رهيا آهن. پر پوءِ به هڪ اهڙي ڪتابي سلسلي جي اشد ضرورت هئي، جيڪو ٻارئن جي ذهنن جي منظرم ۽ باٽر تيٽ آبياري ڪري سگهي.

فينيڪس ٻڪس ٿيم و ڪافي عرصي کان هڪ اهڙي ڪتابي سلسلي شروع ڪرڻ جي رئا هئي، جنهن تحت ٻارئن جي نه رڳو تعليم ۽ تربیت ڪري سگهجي، پر کين مستقبل جي للكارن لاءِ بٽيار ڪجي.

چاٽايل ٻاراڻي ڪتابي رئا کي هڪ مقصد هيٺ تن ڏاڪن پر ورهايو ويو آهي. پهرين ڏاڪي پر تشنين کان پنجون درجو پئين ڏاڪي پر چهين کان انون درجو ۽ تشنين ڏاڪي پر نائين کان ڏهون درجو شامل آهن. هن پئي ڏاڪي پر ايسپ جي جڳ مشهور ڪتاب "ايسپس فييلس" جو ترجمو بعنوان "ايسپ جون آڪاڻيون" پيش ڪري رهيا آهيون.

هي ڪتاب دنيا جي هر ٻوليءُ پر موجود آهي. هن ڪتاب جا ڪيٽرائي چاپا سنڌي ابي بورڊ پاران پڻ اچي چڪا آهن، جنهن مان خود ڪتاب جي مقبوليت جواندازو لڳائي سگهجي ٿو هي ڪتاب هن وقت به پارن ۽ وڏن جو دلپسند ڪتاب آهي. متى ذكر ڪيل رئا تحت تنهي ڏاڪن هيٺ نو موضوع متعارف ڪيا ويندا جيئن: فطرت، فطري لقاء، سنڌ شناسي، آڪاڻيون، ماحوليات، صحت ۽ صفائي، رياضي، فلسفو اڳواڻ ۽ شاعري وغيرها.

هن رئا هيٺ ٻاراڻي ادب جا شاهڪار ڪتاب ترجمو ڪري پارن لاءِ شايع ڪيا ويندا ته جيئن هو شعوري طرح دنيا جي پارن سان ڪلهو ڪلهي پر ملائي سگهن. ان کانسواء سنڌ جون ٻاراڻيون لوڪ ڪهاڻيون پڻ شايع ڪيون وينديون ته جيئن پار پنهنجي ثقافت، علم ۽ ادب کان به واقف ٿي سگهن.

روزينا جو ٿي جو

فينيڪس ٻڪس

حيدرآباد

ڪتاب جونالو	:	ايسپ جون آڪاڻيون
موضوع	:	ٻاراڻو ادب
ليڪ	:	ايسپ
متجم	:	ديوان ننديرام ميرائي سيوهائڻي
ڪمپوزنگ ۽ لي آئوت	:	فينيڪس ٻڪس ٿيم
سرورق ۽ خاڪا	:	پلي مون انڪارپوريشن، آمريڪا جي ٿورن سان
چاپيندڙ	:	پلي مون انڪارپوريشن، آمريڪا [انگريزي چاپن 2008ع]
	:	پهرين سنڌي چاپن، 1854ع ديوان ننديرام ميرائي
	:	إليس، استنت ڪمشنر سنڌ جي سهڪار سان
	:	ارڊ شير پارسي جي پريس مان چهايو
	:	فينيڪس بوڪس، حيدرآباد [سنڌي چاپن 2011ع]
ڳاڻيون	:	1000
قيمت	:	70 روبيا

All rights reserved

Title	:	Aesop's Fables
Author	:	Aesop
Translated by	:	Dewan Nandiram Mirani Sehwani
Composing & layout	:	Phoenix Books Team
Published by	:	Playmore Inc., USA [English Edition 2008]
	:	1 st Sindhi Edition was compiled and printed by Dewan Nandiram, with the cooperation of Sindh Govt. It was printed at Ardaseer Rustomjee's Press, Karachi
	:	Phoenix Books, Hyderabad. (Sindhi Edition 2011)
Copies	:	1000
Price	:	Rs. 70

آڪاڻي ڳيري ۽ ماڪوڙي چي

هڪڙي اڃايل ماڪوڙي تلاءٽي پاڻي پيئڻ وئي هئي، سا انهيءَ پاڻي
پر ڪري وھڻ لڳي، اها هڪڙي ڳيري ڏئي، تنهن کي دل پر رحم پيو
تڏهن پنهنجي چهنب سان هڪڙو وڻ جو پن چني پاڻيءَ پر ڪلي
وڌائين، جنهن تي چڙهي اها ماڪوڙي تري ٻامر نكتي، تنهن
کانپوءَ هڪڙي ڏينهن ڇا ٿيو جو اھوئي ساڳيو ڳيرو هڪڙي هند
وينو هو اوچتوائي هڪڙي شڪاريءَ بيلئي چار وڌو ان جي انهيءَ
ماڪوڙيءَ کي خبر پئجي وينئي، تنهن وڃي ان شڪاريءَ جي پير پر
چڪُ وڌو چڪ جي سور کان هن جيترى پر هت پير هنيا، تيترى پر
ڳيرو خبردارتى اذامي وين

2005

One good turn deserves another.

آڪاڻي هڪڙي ڪُنـي

ڻـي هڪڙي دـي گـڙي چـي

هڪڙو ڦـڪـرـ جـو ڪـنـوـ ۽ هـڪـڙـوـ ڦـڪـرـ جـو دـيـگـڙـوـ ٻـئـ سـمـنـدـ جـي
 ڪـنـدـيـءـ تـيـ رـكـيـاـ هـئـاـ. اوـچـتوـ سـمـنـدـ جـيـ لـهـرـ آـئـيـ، جـنـهـنـ ۾ـ ۾ـ ٻـئـيـ
 وـهـيـ هـلـيـاـ. ڪـنـيـ کـيـ اـهـوـ ڏـپـ هوـ تـهـ مـتـانـ ڀـچـيـ پـوـانـ! پـرـ دـيـگـڙـيـ
 چـيـسـ تـهـ "ٻـچـ نـهـ آـءـ توـكـيـ سـنـپـالـيـنـدـسـ!" ڪـنـيـ وـرـنـدـيـ ڏـنـيـ
 "جيـڪـڏـهـنـ منـهـنـجـوـ عـرـضـ قـبـولـ ڪـرـيوـ تـهـ پـلـائـيـ ڪـرـيـ مـونـ کـانـ
 پـاـسـوـ ڪـرـيوـ چـوـتـهـ تـهـ مـونـکـيـ ڏـاـيوـ ڏـپـ ٿـوـئـيـ ڪـتـيـ وـهـڪـرـوـ مـونـ
 کـيـ تـوـهـاـنـ ڏـاـنـهـنـ يـاـ تـوـهـاـنـ کـيـ مـونـ ڏـاـنـهـنـ نـ أـچـلـيـ، پـنـهـيـ حـالـتـنـ ۾ـ
 خـطـرـوـ مـونـ کـيـ آـهـيـ، تـوـهـاـنـ لـاءـ تـهـ خـيرـ آـهـيـ. مـهـرـبـانـيـ ڪـرـيـ مـونـ ڏـيـ
 نـ اـچـجـوـ!"

ةـلـقـ

*Too-powerful neighbors should be avoided,
 for in a quarrel, the weaker suffers.*

آڪاڻي بيمار هرڻي جي

هڪڙي هرڻي بيمار ٿي پيئي، جنهن ڪري جهنگ ۾ هڪ گاهه وارو هند ڳولي، ان تي ليٽي پيئي ته جيئن آسانيءِ سان گاهه کائي سگهي هن هرڻي جي پنهنجي پاڙيسرين سان چڱي هلت هئي، انکري سڀ جانور کيس پچڻ لاءِ ايندا هئا، پراهي به گاهه وارو هند ڏسي ڪجهه نه ڪجهه گاهه کائي هليا ويندا هئا، جنهن ڪري آهستي آهستي اتان گاهه ختم ٿي ويو: نتيجو اهو نڪتو جو هرڻي بيماريءِ مان ته چڱي پلي ٿي، پر کاڌي ڪُنُن سبب ڳري مري ويشي!

٤٥

Thoughtless friends can be as bad as enemies.

آڪاڻي نمرڻي سَر جي

ڪنهن درياده جي ڪپ تي، هڪڙو وڏونه جو وڻ بیئو هو سو طوفان جي جهولي ۾ ڪري پيو ۽ هڪري ۾ لُڙهي هليو. وڻ جا ڏار هڪڙي سَر جي ٻوڻي وtan اچي لنگهيا، جنهن کي طوفان ۾ گُجهه ٿيوئي نه هو. تڏهن نم اچرج ۾ اچي سَر کان پچيو ته "اڙي، تون هن طوفان مان ڪيئن بچي وئين، جنهن طوفان مون جهڙي وڏي وڻ کي پاڻو ٻڌيو" اُن تي سر ورائي ڏتي ته "دost، اسان پنهي ۾ زمين آسمان جو فرق آهي جڏهن واء ايندو آهي، تڏهن آء نمي بيهدندو آهيان، ۽ چائندو آهيان ته ڏاڍي جي اڳيان اسان جي هلندي ڪانهيا، ۽ تون پنهنجي زور تي پروسورکي بیئو ئي رهندو آهين."

ڦڻ

It's better by far to bend than to break.

آکاشی شکاری یە شینهن جی

مکری پکی شکاری، جهنگ یە ویچی اهتری، ڈاھپ سان تیر
هنيا جو گیترا جانور مري پیا یە گیترا پیچي ویا. سمورا جانور
بپ یە وکوژجی، بچاء خاطر، گنهن گهاتی چھېگتی یە لکی ویچي
وینا، اتي هک شینهن بھادر بنجی کین چوڑ لگو: "چو ٹا ڈچوا آء
اکیلوئی دشمن سان وژهندس، یە آن کان اوھان جو بدلوبنھنجي
طاقت سان وندس." شینهن پتاکون هٹی پچ کي قیرائي نکاء
کدیا، یە جوش مان ڈرتی، کي کوتول لگو اوچتو هک تیر جي
چھنب اچي سندس پاسراتي، یە چھیي شینهن، سور کان خوفناک
رئي ڪري، ڏندن سان تیر ڪلین جي ڪوشس ڪرڻ لگو اهو
ڏسي، هک گدڙ ويجهوا اچي کيس طنزمان پڙڪائی لگو ته" گنهن
کي طاقت آهي، جو تو جھري سورهیه یە بھادر جانور کي ٿئي؟ تون
بھادرتی پنهنجي دشمن جو مقابلو ڪرا!

وڪو

*Give a wide berth to those who
can do damage at a distance.*

آڪاڻي بين وچائيندڙ مهائڻي جي

هڪڙي مهائڻي کي بين وچائڻ سان ڏاڍي محبت هئي. هڪ ڏينهن، درياهه ۾ مچيون ڏسي، بین وچائڻ لڳو ته من اهي سندس بین جي آواز تي تپو ڏيئي اچي ڪنديهه تي پون، ۽ نچن تپن، پر سندس خواهش پوري تي نه سگهي. ان ڪري، ڪجهه دير کان پوءِ هڪ چار ڪطي، درياهه ۾ وڌائين ۽ مچيون کي ڪطي ڪنديهه ڏي چڪيائين، ته مچيون سان پرجي آيو. ان وقت مچيون کي تپندو ۽ ٿنگندو ڏسي، ڪللي چوڻ لڳو: ”جڏهن بين پئي وچايم، تڏهن ته اوهيں به نه تي نچيون، پر هائي ته اوهان جونچن مون کي به ڪونه ٿو وٺي!“

ڦڻو

The whole world doesn't dance to our own tune.

آڪاڻي ڪانوٽ گھڳهي جي

هڪايل ڪانوٽ پري کان هڪڙي گھڳهيءَ کي ڏسي خوش ٿيو
 ۽ تڪڙو آدامي ان وٽ آيو پر وڃهو اچي ڏنائين ته پاڻي ته انهيءَ
 جي بنهه تري ۾ آهي هن گھٺوئي پاڻ کي جهڪايو پر پاڻيءَ کي
 پهچي نه سگهيو. تڏهن گھڳهيءَ کي اوندتي ڪرڻ جو ارادو
 ڪيائين، پر ايتري طاقت ڪانه هيں. نيو، وڃار ڪري
 وڃهڙائيءَ مان ڪريون چوندي آيو هڪڙي هڪڙي ڪري
 گھڳهيءَ وڃهڻ لڳو انهيءَ ڏاھپ سان، پاڻي گھڳهيءَ جي ڪنن
 ڏنائين اچي پهتن ان ريو پنهنجي اڄ لاثائين.

406

Necessity is the mother of invention.

آڪاڻي سههن ۽ ڏيڻرن جي

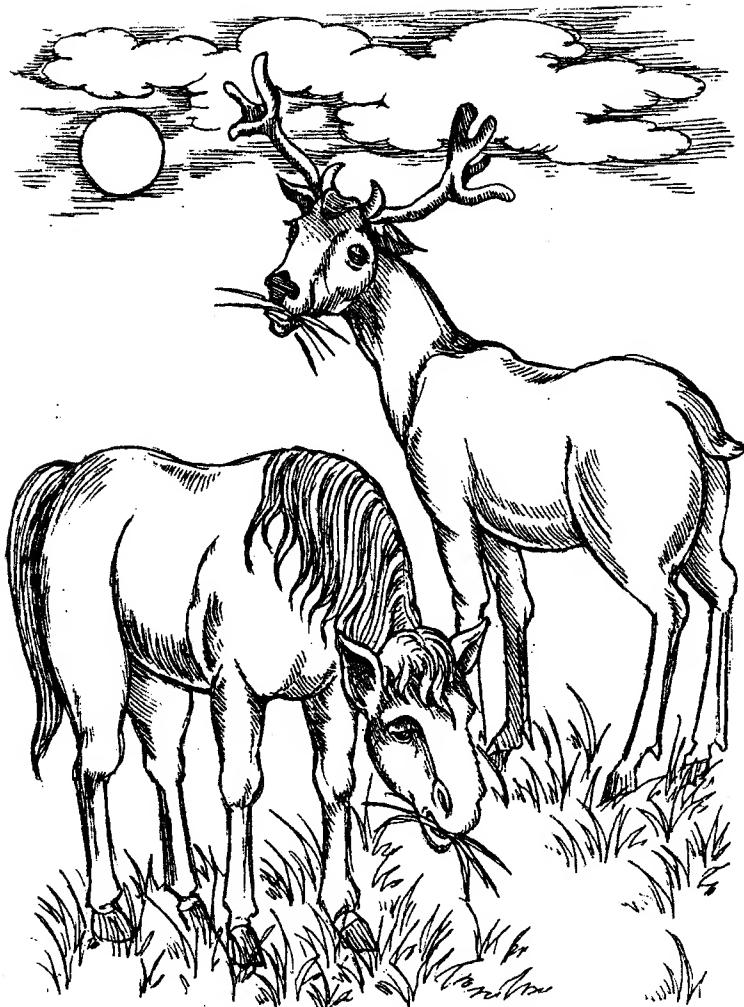

هڪڙي ڏينهن، سخت طوفان ۾، هڪ پيلي ۾ وڌ ۽ ٻوٽا ڏايو پئي لڏيا، ۽ پنن ڪٽٽ ڪٽٽي ڪعي، انهيءَ گوڙٽي، پيلي جاسها وڃارا ڏايو اچي بنا ۽ هوچرين وانگر ڪڏهن هيڏانهن ته ڪڏهن هوڏانهن، ڀڇن لڳا. پانيائون ته ڪنهن جي سهاري ڪيڏانهن نكري وڃون، مтан نياڳ جي ڪري ڪنهن شڪاري جو شڪار نه ٿي وڃون، اهو خيال ڪري، جتان کين ڪا جاء ملي، اٿان وٺي پڳا. آخر اچي هڪ نئن تي پهتا. کين نراسائي، ايترو ته اچي گهيريو هو جو پانيائون ته ڪنهن شڪاري، جي شڪار ٿيڻ کان ڀلو آهي ته پاڻ کي پاڻي، ۾ ٻوڙي ڇڏيون، جڏهن نئن جي ڪناري تي اچي پهتا، ته اُتي ڏيڻرن جوميڻ ڪنڌي، تي وينو هو اهي سههن کي ڏسي ايترو ته دنا، جو ڏاھپ سان پاڻي، ۾ تپي هئي وڃي تري ۾ وينا.

اهو حال ڏسي، هڪ پڻي سهئي، بین کي سڏي چيو ته "بيهو بيهو مون ڏنو آهي ته اسان کان سواء پيا به ڏجن ٿا، هائڻي اهو مناسب ناهي، ته اسين هرويو و بین کان پاڻ کي نياڳا سمجھون ۽ ڏجون: پر اسين ته مصيبيت مان عبرت حاصل ڪريون ۽ مشكلات کي صبر سان سهون.

200

There are always others worse off than you are.

آڪاڻي گھوڙي ڦو هرڻ جي

مڪڙي گھوڙي کي، چرڻ لاءِ ڪاني جهنگ هو جتي گاهه به ڏايو
هو هڪ هرڻ به اچي ان جهنگ ۾ هريون سوا هوبه جهنگ ۾ گاهه
چرڻ لڳو. گھوڙي کي اها ڳالهه نه وئي، سو هرڻ کان ويز وٺڻ لاءِ
هڪ ماڻهوءَ کان پچيائين ته ”هن هرڻ کي سزا ڏيٺڻ لاءِ تون مون کي
مدد ڪري سگهندڻين؟“

ماڻهوءَ ورائيو ته ”ها، پر شرط آهي ته تون وات ۾ لغام وجهه ڏيندين ۽
پشيءَ تي چرڻ هن ڏيندين، ته پوءِ آءِ هشيار ڪشي، هرڻ کي سزا ڏيندنس.“
گھوڙي، ان ڳالهه کي قبول ڪيو ۽ ماڻهوءَ گھوڙي کي لغام ڏئي،
سندس پشيءَ تي چرڻ هي وينو اهريءَ طرح گھوڙو هرڻ کان وير ت
وئي ن سگهيو، پر هميشه لاءِ أنهيءَ ماڻهو جونو ڪر بنجي ويو.

وڌو

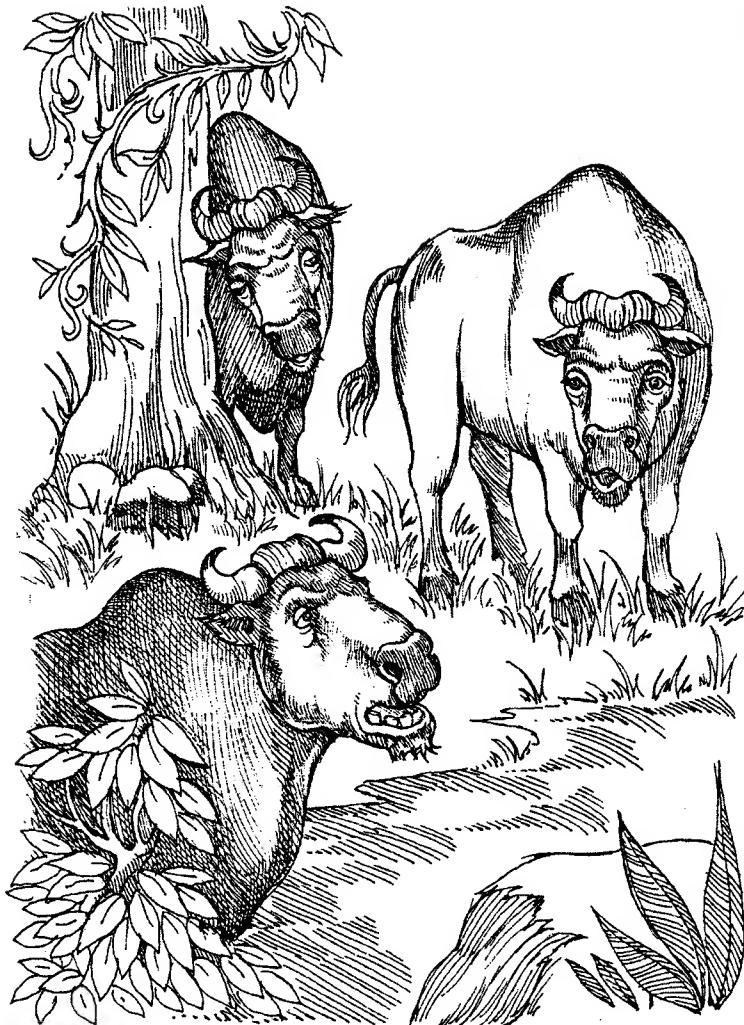
Vengeance may be worse than the deed that provoked it.

آڪڻي و آٿهڙو ڪٻڙ جي و ڻ جي

ଶୁଣ୍ଡ

Many a service is met with ingratitude.

آڪاشي ڏڳن ڦڻ ڪاسائي ڄي

هڪري پيري، ڏڳن پاڻ ۾ نهاء ڪيو ته ”هي ڪاسائي، جيڪي رڳو اسان کي گھن پيا، تن کي ضرور ناس ڪنداسين.“ اهو نهاء ڪري، پاڻ ۾ ميڙ ڪري پنهنجي سگن کي تکو ڪرڻ لڳا. نيث هڪ پوزهي ڏڳي، جنهن گھن سالن کان هر ۾ ڪمایو هن تنهن چيو ته ”اي پيارا پاڻرو جيڪي ڪيو ٿا، ان تي ڪجهه سوچيو چو ته هي ڪاسائي وري به اسان کي ڪجهه ڏاهپ ۽ ادب سان مارين ٿا، پر جيڪڏهن ڪاساين جي بدران ڪو ٿاچان اسان کي گھنندو ته اسان جو مرڻ هيڪاري ڏکيو ٿيندو اهو به خيال ڪريو ته جيڪڏهن ڪاسائي نه هوندا، ته به ماڻهو گوشت ضرور گھرندا.“

ڦڻ

The enemy you know is better than the enemy you don't.

آڪاڻي مهاشي جي

هڪ مالههو مچي مارڻ لاءِ هڪ نديءَ تي ويو پنهنجي چار کي پاڻيءَ جي و هڪري ۾ اچلاتي، پهڻن سان ٻڌي چڏيائين پوءِ پاڻ وري هڪ پاسي بيهي، پاڻيءَ ۾ چار کي لوڏن لڳو جيئن ته چار ۾ مچي قاسي، هڪڙو بيو مالههون جيڪونديءَ جي پرسان رهندو هو سو اهو ڏسي ويجهو آيو مهائڻي کي ڏورا پو ڏنائين ته ”تون پاڻيءَ ۾ ڻُب ڪري ان کي ميرو ڪري چڏين ٿو ان ڪري هي پاڻي ته پيئڻ جهڙونه رهندو“ مهائڻي ورائڻي ڏني ته ”هيءَ ڪر نتو وٺئي، ته به ڪڻي صبر ڪر، چاڪاڻ ته اهڙيءَ ريت پاڻي ميرو ڪرڻ سان منهنجو ته پيت پيرجي ٿو:“

لڪچر

Live and let live.

آڪاڻي پڪين، جانورن ۽ چمڙي جي

ڪنهن زماني ۾، پڪين ۽ جانورن جي وچ ۾ ڏاڍي ويرهه هلندي هئي. چمڙو پنهنجي جسم جي بناؤت جي ڪري. ڪنهن سان به شريڪ نه ٿيندو هو ۽ ويرهه کان پري رهندو هو: پر جڏهن جانورن جي سوپ ڏسٹ ۾ آيس، تڏهن هو سندن ڪٺڪ سان جهنگ ۾ گھمن لڳو. پر پڪين وري پئي دفعي جانورن سان لڑائي ڪري سوپ پاتي. تڏهن وري سوپ حاصل ڪندڙن ڏئو ته چمڙي سائڻ گڏيو وتي. آخر جلدئي پنهجي ڙرين جو پرچاء ٿيو. انهيءَ ڪري چمڙي جي په طرفي هلت ظاهر ٿي پئي. ۽ کيس پئي ڙرين ڏڪارڻ لڳيون. اهڙيءَ طرح، چمڙي کي پرچاء کانپوئه ميڙ مان ڏڪا ڏئي ڪڍي چڏيائون. چمڙو جيئن تيئن ڪري لڪي وئي ڀڳو. انهيءَ ڏينهن کان وئي، چمڙو سدائين ڪنبن پاسن ۾ لڪندو وتندو آهي، ۽ اونداهيءَ کان سواءِ ڏنهن نه ڏيڪاريندو آهي.

ڪوچ

Don't play both sides against the middle.

آڪاڻي هرڻ ڏاڪ جي وَل جي

هڪڙي هرڻ، جي پويان شڪاري پئي آيا، اُن ڪري تڪڻ ۾
ڪنهن ڏاڪ جي ڦل ۾ لکي وينو شڪارين هرڻ کي نه ڏٺو سڀ
ڀلجي اڳتي لنگهي ويا. هرڻ جو ڏٺو ته هائلي خطرو تري ويوآهي.
سو ڦل جي پنن کي ڪائڻ لڳو ڇن هن کي لڪايو هو. شڪارين
مان هڪڙي شڪاري، جو ڦل ۾ ڪڙ ڪڙ پڻدي، سو پيانائيين ته شڪار
إتي آهي انهيءَ ڪري ۾ ۾ تير هڻي هرڻ کي ماري وڌائين. هرڻ
پوئين پساهن ۾ ڪنجهندي چيو ته ”مون کي اهو بدلوبي انصافيءَ
جو مليو آهي، چو ته جنهن ڦل مون کي مشڪل مهل ۾ بچايو هو ان
کي نقصان رسائڻ نه ڪپندو هو.“

2005

Ingratitude sometimes brings its own punishment.

آڪاڻي ڪنجوس جي

مڪري ڪنجوس، پنهنجي ملڪيت سوگهي ڪرڻ لاء، هر ڪا
شي وڪلي، هڪ وڌي سون جي ٽسري ٺهرائي، زمين ۾ پوري چڏي
اهو ڪنجوس، هر روز اها ٽسري ڏسي، دل جاء پيو ڪندو هو، هن
جي هڪ نوڪر جو کيس هر روز ائين ڪندو ڏئن سوپانائيئين ته
ضرور ڪا ملڪيت هوندي هڪ ڏينهن جيئن مالڪ گهر مان
ٻاهر نڪتو ته نوڪر لالج ۾ اچي، اها ٽسري چورائي ڪلي ويو
ڪنجوس، جڏهن انهيءَ جاء تي سوني ٽسري، نه ڏئي ته وئي روئن ۽
پڻ لڳو، هڪ پاڙي واري کي، جڏهن ساري ڳالهه جو پتوپيو تڏهن
چيائين ته ”وڌيڪ ڏڪ نه ڪر، پر انهيءَ جاء تي ڪو پٿر ڪلي پور ۽
سمجهه ته اتي سوني ٽسري پورييل آهي۔ چو ته توکي انهيءَ سون
کي ڪر آئڻ جو تارادوئي ڪونه هو، انهيءَ ڪري جيئرو ڪه
اهاسون جي ٽسري ڪندڻ هي، اوترو اهو پٿر به ڪندو۔“

306

Unused riches create no good.

آڪاڻي بيمار شينهن جي

هڪڙو شينهن، جڏهن پڙهو ٿيو ته ٻاهر نڪري شڪار لاءِ گهمي ڦري نه پئي سگهيو انهيءَ ڪري، پنهنجي ڏر ۾ ويءَ، آهستي آهستي گُهٽيل نڙيءَ سان، جانورن کي ٻڌائڻ لڳو ته ”مان ڏايو بيمار ٿي پيو آهيائ“. سڀني جانورن جڏهن شينهن جي بيماريءَ جو ٻڌو ته کين شينهن تي ڏايو قياس آيو ۽ شينهن وٽ سندس بيماريءَ جي خبر لهٽ ۽ همدردي ڪرڻ لاءِ هڪ پئي پٺيان اچن لڳا. پوءِ شينهن، پنهنجي ڏر ۾ سولائيءَ سان، جانورن جو شڪار ڪرڻ لڳو انهيءَ ڪري ٿون ڏينهن ۾ شينهن متارو ٿي پيو هڪ ڏينهن هڪڙو لومڙ به بيماريءَ جي ڳالهه کي سچو سمجھي، شينهن کي پچڻ لاءِ آيو پرڊپ کان پري کان بيهي پچيائين ته ”سائين، چڻا ڀلا آهيءَ“ شينهن چيس ته ”منهنجا مئڙا مائت! منهنجي طبيعت پچڻ لاءِ آيو آهين ته پوءِ پري چو بيلو آهين؟ وڃهجو اچي، هن نماڻي شينهن کي جنهن جي عمر باقي ثوري وڃي بچي آهي، ان کي گن ۾ اچي ڪا دل جاءءِ جي ڳالهه ته ٻڌاءِ“

ڦڻو

Your own eyes may be your best witness.

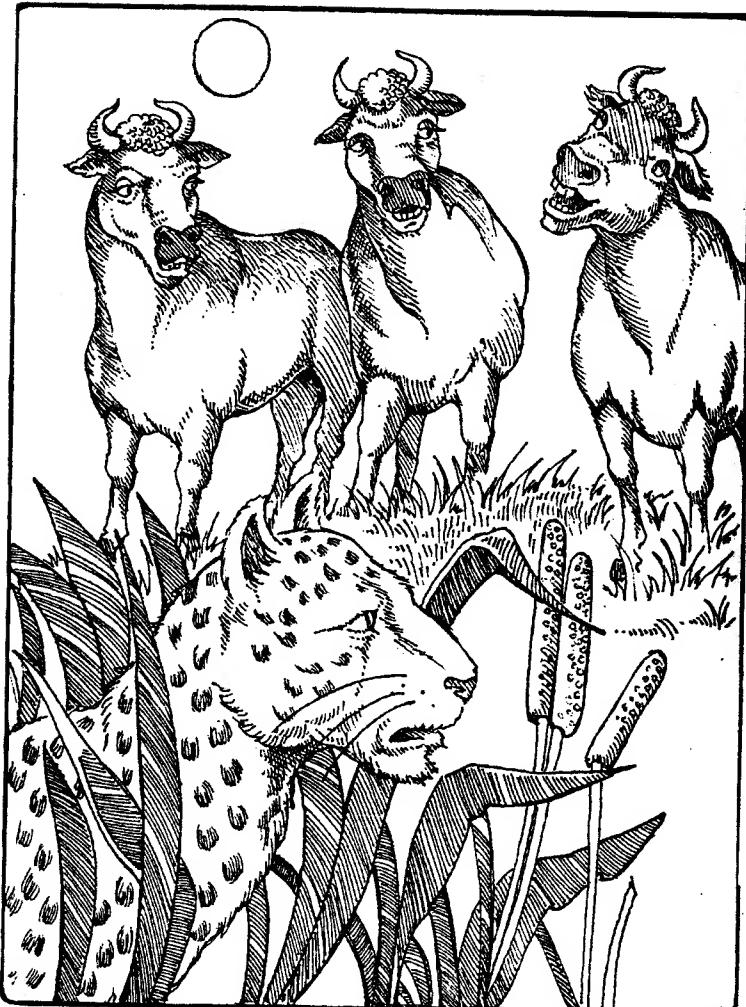
آکاشی پتاکی و اتمروچی

هکرتو مائهنو جیکو ڈارین ملکن ھر تمام گھٹو گھمیو هو. اهو جذهن موتی پنهنجی گوٹ آیو تذهن سدائین داژون هئندو هو ته "پاھرین ملکن ھر مون کافی ودا کەر کیا هئا!"
هکری ڈینهن پتاک هئل لگو ته "مان جذهن 'فلاطی' پیت ھر هئس. ته هکری ڈینهن اھرتو ته عجب جھرتو تپو ڈنم. جنهن جھرتو تپو کیر بە نه ڈیئی سگھیو یە ان گالهه جا اکین ڈنا شاهد اج بە اتی موجود آهن!"

پذندن مان هکری مائھو، چیو ته "بیشک هوندو پر جیکدەن اهو سچ آمی ته هند کی ساگیو 'فلاطو' پیت سمجھی وری اهو تپو ڈیئی ڈیکارا!"

Deeds

Deeds, not words.

آکاڻي چيٽي ڦئن ڦئن گن جي

تي ڦڳا، پاڻ ۾ ڏاڍي محبت سان، گڏجي گهمندا ۽ چرندا هئا.
ڪيٽرائي پيرا، چيٽي جي نظر هنن تي پوندي هئي، ته سندس دل
گهندى هئي ته انهن مان هڪ جوشڪار ڪجي، پراڪيلى کي
قايو ڪرڻ سولو هو ۽ تن تي حملી ڪرڻ کان چيتوبه ڏجندو هو
۽ سمجھندو هو ته اهي تي چطا مون کان سگها آهن. نيو چاتائين
ته هنن تن ڦڳن تي گڏجي ڪاھه ڪرڻ مشڪل آهي، ان ڪري
مشن ڦئن ڪري ۽ چُغليون هڻي هنن ۾ ساڙ ۽ نفاق پيدا ڪندو
رهيو. چيٽي جي انهيءَ ڏاھپ جو نتيجواهونڪتو جو ڦڳا پاڻ ۾
رُڻا ۽ نيو ڏاڌار ٿي ويا. چيٽي جي اٽڪل پوري ٿي. جڏهن ڦڳا هڪ
ٻئي کان ڏاڌار ٿي ويا ته هڪ ڦڳي کي سولائي سان پڪڙي
چيري ڦاڌي ڪاڌائين.

8008

Friends' fights are their enemies' opportunities.

آڪاڻي گڏهه چي، شينهن شينهن چي ڪلَ پاتي هئي

هڪري گڏهه، شينهن جي ڪلَ لتي، سو ان کي پهري، پيلن ۽
جهنگلن ۾ گهمي مال جي ڏئن ۽ چيلن جي چانگن کي ديجاريندو
هو. آخر هڪري ڏينهن پنهنجي ڏطيءَ کي ڏسي ارادو ڪيائين تان
کي به ديجاريان. پر هن ڀلي مانهوءَ، شينهن جي ڪلَ کان پاهر
نڪتل ڏگها ڪن ڏسي گڏهه کي سڃائي ورتو سو هڪ ڏي لئ
ڪتي، ارادو ڪيائين ته هئانس، پر ان سان گڏ چئي ڏنائينس ”تو
جيتوڻيڪ شينهن جي ڪلَ پهري آهي، پر آهين گڏهه جو گڏها“

40

Clothes do not make the man.

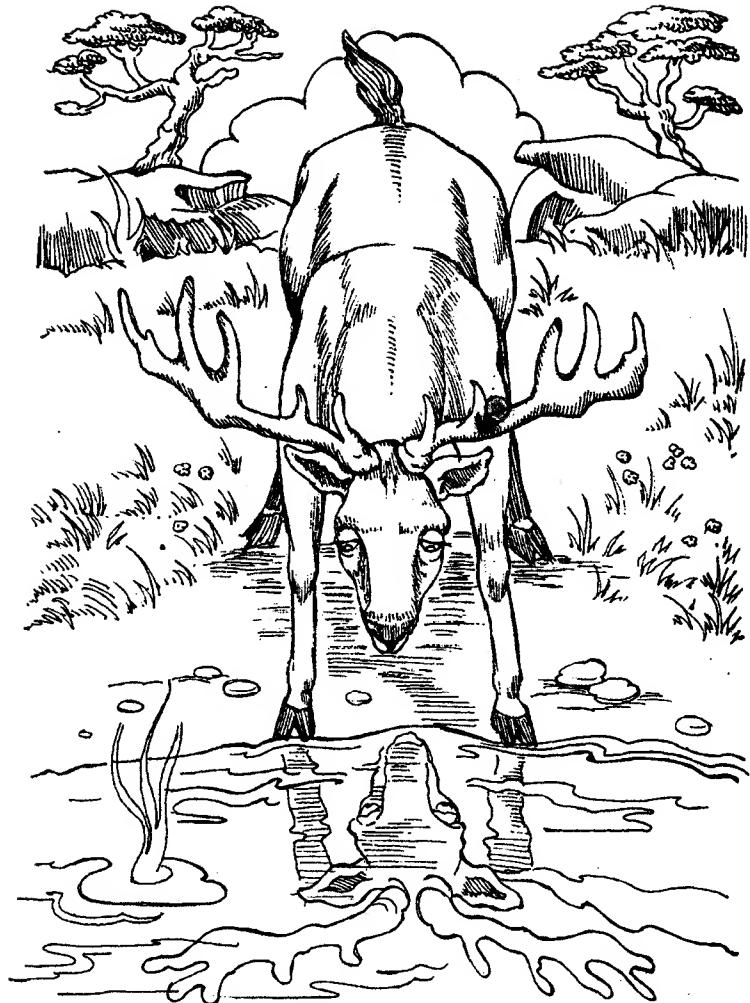
آڪاشي گڏهه جي پاچي جي

هڪڙي گرم ڏينهن، هڪ جوان پنهنجي ڳوڻ وڃڻ پئي ويو کيس اچي ٻه پهري، تڏهن سچ جي گرمي، هن کي ايترو تنگ ڪيو جو هو پاڙي تي ڪيل گڏهه تان لهي ان جي پاچي ۾ آرام ڪرڻ لاء ويهن لڳو ته گڏهه جي مالڪ جي به مرضي تي ته 'مان به پاچي ۾ ويهان، سو جوان سان جهڙو ڪرڻ لڳو ته "منهنجوبه حق توجهڙو آهي!" جوان چيو ته "مون گڏهه پاڙي تي ڪيو آهي، آن ڪري پاچي ۾ آء ويهندس!" گڏهه واري جواب ڏنو ته "تو گڏهه جو پاڙو برابر ڏنو آهي، پر تو گڏهه جي پاچي ۾ ويهن جي ٻولي ته ڪانه ڪئي هئي!" هي پئي چطا جيئن ئي گڏهه جي پاچي ۾ ويهن لاء وڙهي ۽ جهڙو ڪري رهيا هئا، ته موقعو ڏسي گڏهه ڊوري ڀجي ويو!

٤٢

No situation is so bad it can't be turned to someone's profit.

آڪاڻي هرڻ جي، جڻهن پاڻي هر نهاريو ٿي

هڪري هرڻ هڪ صاف پاڻي جي واهه تي پئي پاڻي پيتون پاڻي هه
پنهنجو پاچو ڏسي ڏايو خوش ٿيو ۽ مٿي کان پيرن تائين پاڻ کي
جاچڻ لڳو، ۽ چوڻ لڳو ته ”واه، منهنجا سگ ته ڪهڙا نه سهٺا آهن:
اهڙن سهٺن سگن ڪري منهنجو سجو متوكٽيرو ته سهٺونظر اچي
ٿوا جيڪڏهن منهنجا سڀ عضوا اهڙا سهٺا هجن، ته جيڪر پاڻ
جهڙو ڪنهن کي به نه پانيان پر افسوس جو منهنجا پير وري اهڙا
بچڙا آهن، جن کي ڏسندي مان پيو لجي ٿيانا جيتو ٿي، کي ماههو
چوندا آهن ته منهنجا پير تکي ٻوڙن لاءِ ڏايدا شنا آهن، پر آءا انهن جي
کوچهائي ڪري پيرن کي بچڙو ٿو چوان، اهڙا بچڙا پير مون کي نه
هجن ها ته ڏايو چڱو هوا“ جيئن ئي هرڻ إاهي ڳالهيوں پئي ڪيون،
تيءن کي شڪاري ۽ ڪُتا، هرڻ کي ڏسي اُن ڏانهن اچڻ لڳا. هرڻ
هنن کي جو ايندو ڏئو سو ڏجي وئي ڀڳو پر گهاٽن وئن مان ٻوڙندي،
سندس سگ وئن جي تارين ۾ ڦاسي پيا. ڪتن جي پهچڻ تائين هرڻ
اُتي ڦاٿو پيو هو. جڏهن هرڻ کي پنهنجي موت جي پڪ ٿي، تڏهن
چيائين ته ”آءِ ڪهڙونه نياڳو آهيان جو جن سگن جي ساراهه ٿي
کيم، انهن مون کي موت ڏنوي ۽ جن پيرن کي بچڙو سڏيم ٿي، انهن
مون کي چوٽڪارو ٿي ڏياريو!“

٤٤

What is worth most is often valued least.

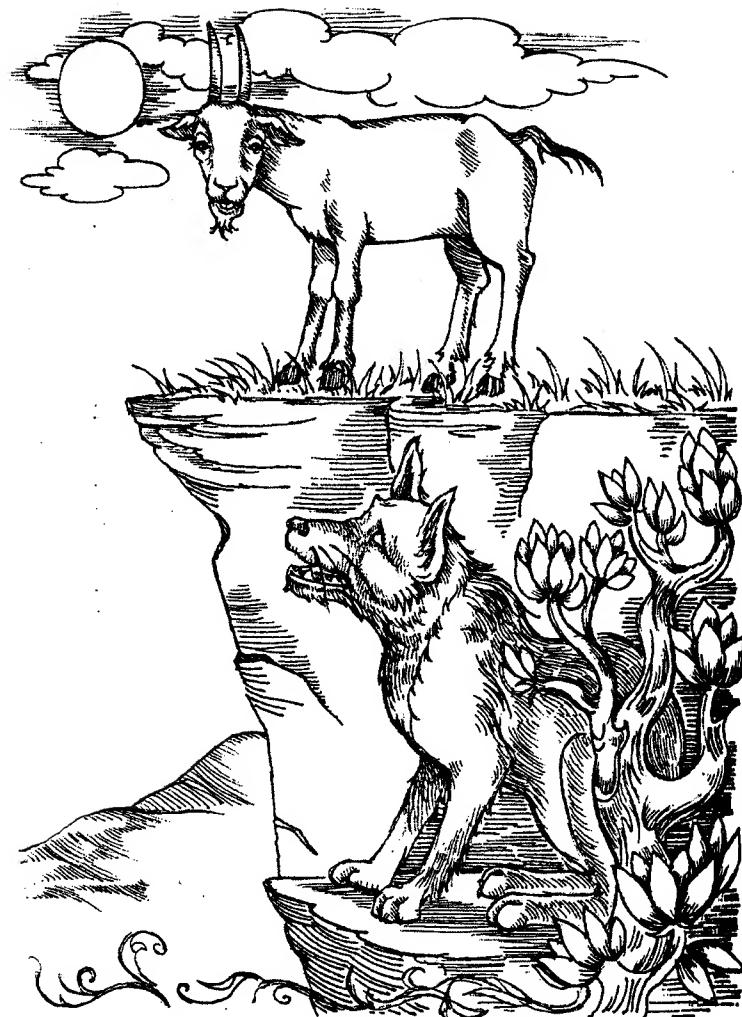

آڪاڻي نجومي جي

هڪڙو نجومي، سدائين، رات جي وقت تارن کي ڏسمت لاءِ گھمندو رهندو هو. هڪڙي، رات، جيئن ئي هو شهري کان پاھر گھمي رهيو هو ۽ سندس سچو ڏيان آسمان طرف هو ته ايتري ۾ ڪا ڪڏ آڏو آيس. ۽ آن ۾ ڪري پيو ڪڏا ۾ ڪرڻ ڪري هن وئي دانهن ڪئي، سندس دانهن ٻڌي هڪڙو ماڻهو هن وت آيو ۽ ساري ڳالهه پڇيائينس. سچي ماجرا ٻڌي، انهيءَ ماڻھو چيو ته "اي سائين! جڏهن تون آسمان ڏانهن ڏيان ڪندو آهين، تڏهن تنهنجي پيرن هيٺان جيڪو موجود هوندو آهي، ان کي به نه ٿو ڏسین؟"

803

*You can look at the stars,
but watch where you're going.*

آڪاڻي بگھڙي ٻڪري جي

هڪري بگھڙ ڏنوت هڪري ٻڪري هڪ اهڙي، اوچي، تڪري، جي
جي چوٽي، تي پهچي وئي آهي، جتي آئند پهچي سگهندس، انهيءَ
ڪري، ٻڪري، کي منت ڪندي چيائين ته ”متان انهيءَ، اڀيءَ
تڪري تان پير ترکي پويئي، انهيءَ، ڪري چڱوآهي ته ٿورو هيٺ
لهيءَ آنج، هتي جو گاهه انهيءَ، تڪري، واري گاهه کان وڌيڪ مٺو
وڏو آهي، ٻڪري، جواب ڏنس ته ”مون کي معاف ڪر، چوٽه تون مون
کي منهنجي کاڌي لاء، نه پر پنهنجي کاڌي لاء سڏي رهيو آهين!“

ڪوڊ

The advice of an enemy is not to be trusted.

آکاشي چوکر ڦڻگنجي چجي

هڪڙي چوکر ٻني، هر پئي راند ڪئي، ته ڏنگنجي، جي ٻوتي تي وڃي هٿ پيس. سوانهي، سور کان جلدي گهر بوري اچي ما، کي چيائين ته ”ڪني ٻوتي کي ٿورو هٿ لاتم ته ڏنگي وڌو اٿس!“ ما، چيس ته ”انهي، ڏري هٿ لڳائڻ سان ڏک پهتو اٿئي، ته زور ڏئي، سجي ٻوتي کي هٿ سان قابو ڪري جهل، ته توکي ڪانه ڏڪائيندي!“

ڦڻچو

Hold strongly to what you want.

آڪاڻي گڏه سندس ڪاهيو چي

هڪڙي گڏه کي سندس ڏئي وات تان ڪاهيو پشي ويو. تورو پنڌه ملي، گڏه کي جا آئي چو جي، سو وات چڏي پاسي واري کامي جي ڪنڌي، ڏانهن ڏيرکيو. ذري گهٽ ويچي ٿي کاهيءَ ۾ ڪريون ته ڏئي، سٽ ڏئي پچ مان جهلي ورتس ۽ ٻاهر چڪٽ لڳس. پر گڏه کي اچي هوا ڪنيو سو سٽجي بيهي رهيو ۽ لڳو ابتي پاسي پاڻ ڏانهن مالڪ کي چڪٽ، تدھن ڏئي، بهٽي هن مان هت ڪڍيا ۽ چيائينس ته ”جي تون ڏئي ٿئين، ته پنهنجو چاڙه مو ڪهڙو!“

52

A willful beast must go his own way.

آڪاڻي ڏيڻر ڪي لومڙجي

هڪڙي ڏيڻر کي ڪنهن ڏينهن اچي رڃچڪ کنيو سوڏايو آڪرو ٿي. تِپ ڏئي تلاءَ کان ٻاهر نڪري آيو ۽ ڪنديءَ تي واريءَ جي هڪ ڏڙي تي ڪانبيري جي پاچولي ۾ ويهي وئي 'ٿان ٿان' ڪرڻ لڳو، ان تي ڪيترا جانور جهنگ مان نڪري آيا. ڏيڻر ڏاڍي ٿونڊ ۾ پڙجي، سڀني کي چوڻ لڳو ته "پائروا آءَ تازو پاتال مان حڪمت جو وڏو امتحان ڏئي آيو آهيائ، تمام قابل ۽ ڏاهو حڪيم آهيائ، ڪهڙي به بيماري هجي ته آءَ جهت پت چتائيندس!" ڏيڻر صاحب اهڙي ته زوردار تقرير ڪئي، جو سڀني جانورن هن جي ڏاهپ تي واه واه ڪئي، ۽ جيڪي ٻڌائون، ان تي ويساهر رکي، ڏاڍا خوش ٿيا. نيو هڪڙي لومڙ کان رهيو نه ٿيو سو ڏمرجي پچٽ لڳس ته "اڙي حڪيم صاحب! هيڏي ساري ڪهائي جيڪا بيان ڪري وئين سات ڻيڪ، پر تنهنجا پنهنجا حال اهي آهن، جو تنهنجو چاڙيون لپن ڪون، تنهنجو منهن ڏپرو ۽ ڦڪو تنهنجو بدن ڏپڻ جنهن تي ڏپڙ تڪا ٿيا پيا آهن. جڏهن تو وٽ پنهنجي لاءَ ڪو علاج ڪونهئي، ته پين جا ڏا ڪ ۽ بيماريون ڪئين ختم ڪنددين؟" ان تي ڏيڻر ڏاڍو لجي ٿيو ۽ تِپ ڏئي وري وڃي تلاءَ ۾ پيو.

٤٠٦

Physician, heal thyself.

آکاشی سمند چندین جي

هك پىرى سىئى نىلىيون ودىيون ندىيون، مىز ڪري، سمند و ت
آيون، ى أن كى ڏوراپو ڏئي چوڻ لڳيون ته "اٿي سمندا! اسین تمام
گھٺو منو پاڻي گڏ ڪري تو هر آٿي وجھون، پوءِ تون ان كى کارو ڻ
ڪسارو ڪريو چڏين، سوچوو" سمند ڏٺو ته هي نديون آهن نادان،
سو رگو ايترو چيائين ته. "اديون! هاڻي جي ڪڏهن اوهان كى
منهنجي اها ڳالهه نشي وٺي، ته هن کان پوءِ ڪلې مون پر پنهنجو پاڻي
نه وجھو ڻ مهرباني ڪري آئيندي مون کان پري ره جوا"

2003

*Some people find fault even with
the things that benefit them.*

آڪاڻي جهنجاري سوئر ۽ لوڪڙجي

هڪڙي جهنجاري سوئر، پنهنجن وڃن کي وٺ تي گسائي تکوپئي
کيو. ايتري ۾ هڪڙو لوڪڙاچي لانگهاٺو ٿيو تنهن پچيس ته ”تون
مي چا ٿو ڪرين هن وقت ته نکي آهن ڪتاب نه ڪوشڪاري ۽
نکي پيو ڪو دشمن ويجهو پوءِ ڦچ تکا چو پيو ڪرين؟“

سوئر ورائيو ته ”پائو لوڪڙا!“ تون چوين سچ ٿو پر جي ڪو جو کو
اچتو آهي ان لاءِ هينئر ئي تياري ڪري ٿو چڏيان. پوءِ ان وقت
مي ڪر ڪر ڦدران پيو ڪر ڪندس.“

58

Prepare your defenses before the enemy appears.

آکاڻي بگهڙچي، چنهن

ري جو ڪيو ويس

هڪري بگهڙ اهو خيال ڪيو ته "جي ڪڏهن ڪنهن طرح رين سان گڏ گذاري، ته گذران خوب ٿيندو" سو انهيءَ ارادي سان، ڇا ڪيائين، جوري جو ويس ڌاري ٿن سان گڏجي وييو پوءِ اهو بگهڙ اهريءَ طرح رين جي ٿن سان گڏ چرندورهين جوري ٻيار کي به خبر ڪانه پئي ته ڪو بگهڙ به رين سان گڏيو وتي. آخر هڪ رات بگهڙ به رين سان گڏ واتري هر پورجي وييو اتفاق سان، ٻيار کي ڪائڻ لاءِ ڪاري ٿي کپي. سوا ٿاري هر آيو: ۽ ڀيل کان بگهڙ کي ريد چائي گهي وڌائيں ان طرح بگهڙ حياتي وڃائي.

٤٥٦

The wicked often fall into their own traps.

آڪاڻي بگهڙيءَ گھوڙي جي

هڪڙو بگهڙ گھمندي گھمنديه جوڻ جي ٻنيءَ تائين وڃي پهتو پر جو ڪائي نه سگھيو انهيءَ ڪري جوڻ کي چڏي اڳتي هليو. وات ۾ گھوڙو گڏيس ته ان کي منتون ڪري چيائين ته ”مون سان گڏ جي انهيءَ ٻنيءَ ۾ هل، جتي تمام گھطا جو موجود آهن، مون هڪڙو داڻو به نه کاڻو آهي، ۽ سڀ تولاءِ بچايا اٿم ڇو ته، تون جڏهن چرين ٿو ته تنهنجي ڏندين جو آواز مون کي راڳ وانگر ڏايو سٺو تو لڳي !“ گھوڙي جواب ڏنس ته ”تون چلاڪ برابر آهين، پر آءِ چاڻان ٿو ته جيڪڻهن بگهڙ جو ڪائي سگهن ها، ته تون ڪنن جي مزي لاءِ پيت کي بک ڪونه مارين ها !“

٤٠٩

There is no virtue in giving to others what is useless to oneself.

